

MAGYAR LAP

Nemzeti Múzeum könyvtárának

BUD

X. évfolyam, 238 (2800) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Reményi-Schneller pénzügyminiszter beterjesztette a képviselőházban a jövő évi költségvetést

Észak-Erdély és Kelet-Magyarország ezuttal első ízben szerepel az állami költségvetésben. — A honvédség további megerősítése, a szociális gondoskodás kiszélesítése és a termelés fejlesztése volt a három főszempont a költségvetés összeállításánál

Erősödik a német csapatok nyomása Moszkvára

Budapestről jelentik: (MTI) Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter a képviselőház csütörtöki ülésén beterjesztette az 1942. évi állami költségvetést. Az ülés iránt rendkívül nagy az érdeklődés. Bár Dossy László miniszterelnökkel az élén a kormány valamennyi tagja megjelent.

Tasnádi-Nagy András elnök 10 órakor nyitotta meg az ülést. Közölte, hogy Mosonyi Kálmán az izraelita hitfelekezethez való belépés eltiltásáról javaslatot jegyzett be. Ezután a Ház hozzászólás nélkül egyhangú lelkesedéssel elfogadta a miniszterelnök előterjesztését a honvédségnek az ország határain túl szükségszerűen bekövetkezett alkalmazásáról. Ugyancsak hozzászólás nélkül elfogadta a Képviselőház az 1942. évi költségvetést, valamint a gazdasági bizottság előterjesztését a Képviselőház tagjai és választott képviselői tiszteletdíja csökkentésének a megszüntetéséről.

Ezután Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter terjesztette be a költségvetést. Ugyanakkor benyújtotta az 1914-18. évi hadikölcsön rendezéséről szóló törvényjavaslatot, valamint a rendkívüli, ideiglenes házállománymentességről szóló újabb jelentését. — Ezután mondta el nagy érdeklődéssel várt beszédét.

Beszéde elején a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg a harctéren küzdő honvédeinkről, akik dicsőséget-dicsőségre halmozva, lehetővé teszik, hogy itthon békés munka folyhassék. Az óvek minden megbecsülésünk — mondotta. — (Nagy taps.)

KELET-MAGYARORSZÁG ÉS ÉSZAK-ERDELY AZ ÁLLAMI KÖLTSÉGVETÉSBE

A költségvetést ismertette, rámutatott arra, hogy hosszú idő után először szerepel a költségvetésben Kelet-Magyarország és Észak-Erdély. A Délvidék még nem szerepel az előirányzatban, tisztán amiatt, mert ott augusztus közepéig tartott a katonai közigazgatás és a megfelelő adatok még nem állnak rendelkezésre. Nem szerepel a költségvetésben a honvédség rendkívüli kiadásainak fedezésére szolgáló összeg sem, amelyről külön gondoskodunk. A költségvetésen kívül kezelik a nemzeti beruházásra szánt

alapot, amely tervszerűen működik. Eddig csak a honvédség szempontjából gyorsították meg az öt évre tervezett munka végrehajtását, most azonban egyéb vonatkozásban is meggyorsítják.

Ezután ismertette a költségvetés végösszegét. Rámutatott arra, hogy az ide. év első 9 hónapjában az államháztartási kiadások nagyobbak az előirányzatnál, de tekintetbe kell venni, hogy háboru van. Ugyanakkor a bevétel is lényegesen nagyobb, mintahogy

előirányozták. Az államadósság összege szeptember végén 3.545 millió pengő volt. Ha ezt szembeállítjuk a két és félmilliárdra becsülhető nemzeti jövedelemmel, azt látjuk, hogy az több mint az állami adósság fele. Az adósság tételeinek a költségvetés 6.1 százalékát veszi igénybe, ami aránylag alacsony, mert sok országban az adósságok több mint tíz százalékát teszik ki a költségvetésnek. 82 milliót tökéletesítésre is fordítunk, tehát végeredményben megnyugtató a helyzet.

Szociális szempontok a hadikölcsönök felértékelésénél

A miniszter ezután arról beszélt, hogy nem vehették még be a költségvetésbe a hadikölcsön felértékelésével kapcsolatos költségeket, mert az országgyűlés csak ezután dönt az erre vonatkozó javaslatról. A hadikölcsönöket általában öt százalékkal értékelik olyképpen, hogy minden ezer korona névértékű hadikölcsön kötvényért 50 pengő névértékű új kötvényt adnak cserébe, amely 3 százalékkal kamatozik és 40 év alatt fizetődik vissza. A hadikölcsönök felértékelésének általános kulcsa tehát öt százalék, de

külön elbánsásban részesítik az egészen kis embereket, az 1000 koronán aluli jegyzéseket. Itt a felértékelés kulcsa tíz százalék. Ezeknek a kötvényeit ezenkívül nem 40, hanem tíz év alatt fizetik vissza

Hogy a tíz és öt százalék kulcsa közötti átmenetet biztosítsák, az 1000 és 2000 korona között jegyzett kötvényekért mint 100 pengő névértékű új kötvényt adnak. A felértékelésben csak természetes személyek vesznek részt, akik 1918. október 31. előtt szerezték a hadikölcsön kötvényt, továbbá ezeknek egyeneságu rokonai és feleségei. A törvényjavaslat intézkedik arról, hogy a hadikölcsön-támogató mozgalom, mely az elszegényedett hadikölcsön-tulajdonosok javára évekig folyt, ne szűnjék meg azonnal. Természetesen újabb segítyt nem állapítanak meg, de akik eddig kaptak, azok azt a jövőben is kapják. Másik fontos intézkedés, hogy a zsidó fajta hadikölcsön-tulajdonosok számára 5000 pengőnél magasabb ér-

tékű hadikölcsön-kötvény nem szolgáltatható ki, hanem az ezen felüli hadikölcsön-kötvények a zsidó kivándorlási alapot illetik. A törvényjavaslatban érvényesül a méltányosság szempontja a visszaesett területeken a kötvények nosztrifikálásában. Érvényesül a szociális szempont is, mert a kis jegyzők hadikölcsönöit magasabban értékelik. Körülbelül 400.000 igénylésről és hozzávetőleg számítás szerint évi 15-17 millió pengő kiadást jelent az államnak a hadikölcsönök felértékelése.

KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS AZ ADÓFIZETŐ POLGÁROKNAK

A miniszter hangoztatta, hogy az előirányzatnál bizonyos óvatossággal tanúsítottunk, mert a termelés egyes ágazataiban jelentkező nyersanyaghiány, valamint a fogyasztási korlátozások a bevételek csökkenését idézik elő, viszont tekintetbe vettük a lakosság nagy, lb. fizetőképességét és fizetőkészségét. E miatt köszönetet kell kifejeznie minden egyes adófizetőnek. Ennek a nagyobb fizetési készségnek az az oka, hogy az adófizetők is érzik, hogy a befizetett összegeket jó helyen használják fel. Elég csak jól felszerelt hadseregünkre rámutatni. Azután az állami üzemek mérleget ismertette. Hangsúlyozta, hogy a jövő évi költségvetés összeállításánál három szempont érvényesül: a honvédség további megerősítése, a szociális gondoskodás kiszélesítése, gazdasági életünk és a termelés fejlesztése és szervezése. Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon

Közjóléti szövetkezetek

Dr. MÁNYI FERENC felolvasása a szociális előadás keretében

A magyar közfelfogás a XIX. században hasonlóan a többi kontinentális államokhoz, a közigazgatással szemben támasztható legmagasabb rendű követelménynek a közigazgatás jogszerűségét tekintette. Ebben a szellemben neveltek az egyetemen, ezt követelte a parlament, amelynek tagjai közt vezető szerepet játszottak ebben az időben az ügyvédek és ezt hangsúlyozta a Közigazgatási Biróság felállításának is, amelyre nálunk 1896-ban került a sor. A közigazgatás számára nem volt nagyobb szűgyen és súlyosabb vád, mintha rábizonyult, hogy jogszabályt sértett, jogszabályba ütközött. A közigazgatási alkalmazottak ennek megfelelően fokozatosan oda fejlődtek, hogy működésükben jogi szempontból való kifogások lehetőségét kerültk, de viszont elvárták, hogyha működésük ellen jogi szempontból kifogás nem tehető, akkor azt tökéletesnek ismerjék el.

Időközben azonban a közigazgatás feladatköre nagyon bővült és pedig olyan ügyekkel, amelyekben nem a jogi elem dominált, hanem a technikai: vasút híd, útpítés, vízvezeték berendezése, közegészségügyi, szociális, pedagógiai célok elérése, földmívelődési, ipari, kereskedelmi és más gazdasági célok megvalósítása. Ezekben az esetekben a kérdés az, hogy a beteg meggyógyul-e, a járványt elfojtják-e, a híd nem szakad-e le, a vonatok pontosan közlekednek-e, sikerül-e egy hold termését fokozni. stb. Ha mindebben a működésben jogi szempontok vannak is, a jogi korrektség nem kárpótolhat az eredmény elmaradásáért, vagy a baj bekövetkezéséért.

Soká tartott, amíg elismerést nyert az a nézet, hogy a közigazgatás eredményessége legalább olyan fontos, mint annak jogi szabátossága.

Az emberek, akiknek nagy része nem is jogász, nem a jogot, hanem az eredményt nézik és a közigazgatásról eredmény szerint ítélnék. Az eredmény döntő szerepe közérthetően megnyilvánult a világháborúban, ezért főleg a világháború óta látták be általában a jogállam-fellogás egyoldalúságának tarthatatlanságát.

A közigazgatás eredményességének meghatározása akkor megnyugtató, ha olyan módszerrel történik, amely független annak a személynek szubjektív véleményétől aki végzi. A módszerek, amelyek a kívánt célok elérésére alkalmasak, többfélék. A szociális munka terén hazánkban a legújabb időkig az úgynevezett karitatív segítség nyert alkalmazást. A segélyezés karitatív módja azonban oda vezetett, hogy a segélyre szorulóknak inséges voltát megszüntetni nem tudták azok évről-évre újból jelentkeztek, sőt

számuk szaporodott. Nyilvánvaló volt, hogy a társadalom eme legmostohább sorsban élő rétegét maradandóan segíteni kell, de ezen az uton nem lehet.

A célnak annak kellett lennie, hogy a segítségre szoruló gazdasági létük maradandó megjavításában részesülhessenek s így az alamizsnára szoruló sorsból kiemelkedjenek.

A feladat ujszerűsége a közigazgatás számára abban van, hogy az inségesek maradandó felemelését különböző gazdasági akciók (állattartás, háziipar szervezés, házéptés, kiskertbérlet, mezőgazdasági gépszövetkezetbe való tömörülés, az értékesítés megszervezése) útján végezze. A közigazgatás pedig ilyenemű gazdasági akciók végzésére sem begyakorolva nincs, sem pedig eddigi szervezetével arra nem alkalmas. Ezért volt szükség arra, hogy a bürokratikus elterjedt gazdasági formát, szövetkezetet kell erre a célra létesíteni. Az ilyen szövetkezet azonban nem a kereskedelmi törvénynek mindenben megfelelő szövetkezet, hanem a közigazgatás kezdeményezésére jön létre és a közigazgatás állandó további irányítása alatt áll.

Különös jellege abban nyilvánul, hogy elnöke az alispán, illetve polgármester, igazgatóságának tagjai közt vannak vármegyei tisztviselők, törvényhatósági bizottsági tagok forgatókönyvét szerződés útján a vármegye bocsátja rendelkezésére felügyelőbizottságának elnöke a főispán és egyik tagja a vármegyei számvevőség főnöke.

A szövetkezeti forma azzal az előnnyel jár, hogy kereskedelmi üzleteket köthet, hogy a juttatottakkal szemben nem közigazgatási hatóság áll, amelynek fizetni és törleszteni nem hajlandók, hanem egy szövetkezet, amellyel szemben kötelezettségeik elmulasztásának következményével tisztában vannak. Viszont a szövetkezet minden nyereszkesedés kizárásával végzi feladatát és a közigazgatás mind a juttatandók kiválasztásában, mind azok ellenőrzésében a legmesszebbmenően támogatja.

Hasonló megoldásokat a közigazgatás országos viszonylatban is egyre nagyobb számban alkalmaz. Vegyes jellegű részvénytársaságok, vagy szövetkezetek, városok, sőt az állam feladatainak megoldására is újabbak egyre számosabbak. Így a F. A. K. Sz. (Falusi Kislakásépítő Szövetkezet), az Országos Magyar Ipari Jelző Intézet R.-T., a Magyar Szavatossági Bankszövetkezet stb.

Mindezek azért jöttek létre, mert az államnak bizonyos feladatokat vállalnia kellett és azok megoldására eddigi szerveivel vállalkozni nem tudott.

Magyar Zoltán a Magyar Közigazgatás Tudományi Intézet igazgatója „a szociális vármegye” című munkájában a közjóléti és gazdasági szövetkezetek működését ismerteti és kifejti, hogy a közjóléti szövetkezet a segítségre szorulókat és a teendők a vármegye egész közönségének átvizsgálása után szűri ki, tehát munkáját objektív alapon teheti, továbbá, hogy nem áll meg a juttatásokkal való támogatásnál, hanem a munkát más területen is a szociális teendők feltárásánál alkalmazott módszerrel folytatja.

Ezek szerint a Közjóléti Szövetkezet célja segíteni, de csak a rászorulókon és az arra érdemeseken. Azon, akik nem könyöradományt és inségsegélyt várnak, hanem a munkának a törekvésnek, a saját lábán ál-

210 millió pengő előirányzás szociális kiadásokra

(Tudósításunk folytatása az 1-ső oldalról)

A beruházásokról szólva megállapította, hogy ezek két részre oszlanak, a rendkívüli beruházásokra és a beruházások ugynevezett civil részére. Az utóbbi mintegy 4500 millióra bővült ki, amelyből már kifizettünk 2300 milliót. A hátralevő 2200 millió kifizetése is folyamatban van, néhány évre elosztva. A kifizetett 2300 millióból 1.100 milliót adókból, 1.200 milliót kölcsönből fedeztünk. Ilyen finanszírozás a többi európai országok közül egyedül Németországban van. Szociális kiadásokra 210 milliót irányoztunk elő, 80 millióval többet, mint az előző költségvetésben. Ennek jelentős része munkaalkalmak teremtésére szolgál. A továbbiakban a mezőgazdasági terme-

lés mennyiségének és minőségének fejlesztéséről beszélt és ismertette a földművelésügyi miniszter erre vonatkozó már elkészített javaslatát. Az ipar fejlesztéséről készült törvényjavaslat szintén a Ház elé kerül. Utak és hidak céljaira 57 millió pengőt irányoztak elő, a tavalyi 25 millióval szemben. A MÁV-nak két nagy problémája van: a Székelyföld bekapcsolása a közvetlen forgalomba és a mozdonypark felújítása. Ezekre a célokra nagyobb összegeket vettek fel a költségvetésbe. A termelés nagyrészt, mint mindennél, a honvédelem szolgálatában kell állania, tehát szükség van a magánfogyasztás korlátozására.

Tartózkodjunk az észnélküli vásárlástól

A miniszter ezután az árpolitikáról beszélt. Hangoztatta, hogy az árak kialakítását meg fogja előzni a munkabérek emelése. Inflation nem lesz és aki erre spekulál, keservesen csalódik. A közönség azonban tartózkodjék az ész nélküli vásárlástól. Megtakarított pénzét bocsássa az állam, vagy más közérdek céljára rendelkezésére. Az erdélyi nyereménykölcsönt, amelyet százmillió pengős összegben kíván kibocsátani, a közönség körében akarja elhelyezni. Ez az akció november második felében indul meg. Beszédét azzal fejezte be a miniszter, hogy a költségvetés összeállításánál a legmesszebbmenő takarékosságot tartotta szem előtt. Igyekezett elkerülni a köz minden felesleges megterhelését, de gondoskodni kell az ország katonai erejének növeléséről, a nemzeti élet vérkeringésének emeléséről és a nemzet gazdasági erejének megerősítéséről.

A pénzügyminiszter beszéde után az ülés 12 órakor véget ért.

A KÖLTSÉGVETÉS VÉGÖSSZEGE ÉS AZ EGYES TÁRCÁK TETELEI

A költségvetési előirányzat szerint — mint a Budapesti Értesítő jelenti — az összes kiadás 3.256.3 millió pengő, az összes bevétel pedig 3.082.5 millió pengő, úgyhogy a jövő évi költségvetés 173.8 millió pengős hiányt mutat.

Az egyes tárcák kiadásai és bevételei a múlt évi költségvetéssel összehasonlítva a következők:

A miniszterelnökség 1942. évi előirányzata 16.2 millió, 1941-ben 13.6 millió volt, a többkiadás tehát 2.6 millió, a bevétel 1942-re 1.3 millió, 1941-ben 1.1 millió volt, a bevétel emelkedése tehát 0.2 millió. A külügyminiszterium jövő évi kiadása 17.7 millió, 1.3 millióval több, mint 1941-ben, a bevétel pedig kerekén 2 millió, ami 0.4 millió pengővel több mint 1941-ben. A közlekedési tárcá 1942. évi kiadási előirányzata 18.4 millió pengő, ami 10.8 millió-

val több mint 1941-ben. A bevételi előirányzat 13.3 millió pengő, ami viszont 7 millióval több, mint 1941-ben. A belügyminiszterium kiadási előirányzata 285.3 millió, ami 84.9 millióval több, mint 1941-ben, a bevételi előirányzat

Lépésről lépésre zuzzák szét a német csapatok Moszkva külső védelmi övezetét

Berlinből jelentik: (B. T.) A Völkischer Beobachter megállapítja, hogy a német csapatok nyomása Moszkvára egyre erősödik. A Vjazma és Brjansk körüli győzelem után előrelátható volt, amit német katonai körökben is megállapítanak, hogy a felszabadult német csapatok lendülete teljes erővel Moszkva ellen irányul. A Moszkva erősítéseiben levő szovjet póthadosztályok megmentéséről már nem lehet szó. Moszkva külső védelmi övezetét a német csapatok lépésről-lépésre szétzuzzák. A bekövetkezendő összeomlástól való félelem a szovjet fővárosban idegességet és rémületet kelt.

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma közli a londoni Daily Mail egy jelentését, amely szerint a Szovjet azt ajánlotta Londonnak, hogy teremtse meg új védelmi vonalat, mert a Rosztov-Charkov-Kurszk vonalát a Budjeni hadsereg nem tokáig bírja tartani.

ANGLIA BEFOLYASOLNI AKARJA JAPÁNT

Newyorkból jelentik (NTI): Az Associated Press szerint London hivatalos körében hangoztatják, hogy a Távolkeleten a brit és szövetséges csapatösszevonások a legnagyobbak a

54.1 millió, ami 18.7 millió többletet mutat. A pénzügyminiszterium 1942. évi kiadási előirányzata 239.5 millió, 1941-ben 157.7 millió pengő volt, tehát az emelkedés 81.8 millió, az 1942. évi előirányzat bevételben 1.855.6 millió az 1941-es költségvetésben 1.222 millió volt, úgyhogy a bevétel emelkedése 633.6 millió. Az iparügyi miniszterium bevételi előirányzata 52.1 millió, 37 millióval több, mint 1941-ben, a bevétel pedig 46.3 millió, ami 1941-hez viszonyítva 36.7 millió emelkedést tüntet fel. A kereskedelmi miniszterium előirányzata 108.9 millió pengő, 56.3 millióval több, a bevételi előirányzat pedig 24.7 millió, ami 5.7 millióval több a tavalyinál. A földművelésügyi miniszterium kiadása 156.7 millió, ami 103 millióval több, a bevételi előirányzat pedig 20.1 millió, ami 6.3 millióval több, mint tavaly volt. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium előirányzata 218.8 millió, tehát 86.3 millióval több, a bevételi előirányzat 16.1 millió, ami 5.8 millióval több az 1941. évinél. Az igazságügyminiszterium kiadása 62.7 millió, ami 19.7 millióval, a bevételi előirányzat 3.7 millió, ami kerekén egy millióval több a tavalyinál. A honvédelmi miniszterium előirányzata 581.3 millió kiadás, ami 195.5 millióval több, a bevétel 0.8 millió pengő, tehát 0.2 millióval kevesebb az 1941. évinél.

brit birodalom eddigi történelmében. (MTI.)

Ezzel kapcsolatban — a Stefani szerint — Rómában megjegyzik, hogy az ilyen hírek csak Japánt akarják befolyásolni, ez a körülmény azonban nem tehermentesíti Sztalint, bár a nemrégben lezajlott moszkvai értekezleten Sztalinnak tényleges angol-szász segítséget ígértek. (MTI.)

Tokióból jelentik (NTI): A Japan Times szerint Japán folytatja erőfeszítéseit a béke fenntartása érdekében, azonban Japánt semmiféle fenyegetéssel megfélemlíteni nem lehet és Japán a maga hatalmára támaszkodva várakozik a békére, vagy háborúra. Az őt bekeríteni igyekező nemzetek választhatnak. Ha szükséges, Japán harcolni fog az Egyesült Államok ellen. (MTI.)

Új rendelet törvény jelenik meg a román földbirtokpolitika felülvizsgálására

Nagyvárad. Saját tud Megbízható forrásból származó értesülés szerint jövő héten megjelenik a miniszterelnöki rendelet törvény, amely szabályozza, hogyan kell felülvizsgálni a román földbirtokpolitikai rendelkezéseket a felszabadult keleti és erdélyi részeken. A rendelet törvény hivatalosan arra, hogy a magyar népi érdekek figyelembevételével jóvátegye azokat az igazságtalanságokat, amelyeket a román uralom az erdélyi magyarság kárára elkövetett.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a Magyar Lapok-at

lásnak a lehetőségét, az első lépését várják.

Segít azzal, hogy a rászoruló nagy családokat lakbértörlesztéssel saját házhoz juttatja. A rászorulókat és érdemeseket körülményeiknek megfelelő módon és törlesztéssel állathoz (ló, tehén, disznó, kecske, stb.) juttatja. Segít azzal, hogy megfelelő keresetét biztosító háziipari és értékesítő akciót tervez.

Segít tanácsai, szervező munkával és anyagi támogatással.

A segítségre szorulókat és érdemeseket nem az egyéni tolatkodás, nem az igénybe vett protekció, hanem minden egyes családról kiállított és minden család szociális helyzetét feltáró családi lapok alapján választja ki és ezen kívül mindenkinek a rászorultságát és érdemességét külön egyenként megvizsgálja.

„Büszkék vagyunk, hogy ebben a harcban résztvehetünk és büszkék vagyunk minden magyar honvédre”

Bárdossy miniszterelnök nagy beszéde a kormánypárt értekezletén

A Budapesti Értesítő jelenti: A Magyar Élet Pártja nyári szünet után szerdán tartotta a párt új Akadémia-utcai székházában első értekezését, amelyen Bárdossy miniszterelnökkel az élén a kormány valamennyi tagja megjelent.

Lukács Béla elnök megnyitóbeszédében megemlékezett a Kormányzó Urnak és a miniszterelnöknek a német főhadiszálláson tett látogatásáról, amely — mint mondotta — egyik bizonyítéka annak a belső kapcsolatnak, amely bennünket a Német Birodalomhoz fűz. Azután a Kelet-Ukrajnában harcoló honvédeinkről emlékezett meg, majd így folytatta:

— Amikor honvédeink az ország határán tul küzdenek és amidőn az ország határain belül maradtak nagy erőfeszítéseket tesznek, akadt egy magyar képviselő, aki hazafiatlan kiáltványával akarja megbontani a nemzet egységét. A kormány megadta a választ erre. A gyors intézkedésért őszinte köszönetet mondunk. A nemzet széles rétegeiben megnyugvást és megelégedést keltett a kormánynak e helyes és gyors intézkedése. Ezek egyben alkalmasak voltak arra is, hogy letöröljék azt a szégyenfoltot, amelyet idegen országokban megtévedt emberek a magyar becületlen ejteni akartak. Megnyugvással állapítjuk meg, hogy ez a hazafiatlan kiáltvány nem érte el célját. A magyar nemzet magyar becülettel, magyar hűséggel járja azt az egyenes utat, amely bennünket Berlinhez és Rómához köt és erről az utról magunkat letéríteni senki által nem engedjük.

Az értekezlet általános helyesléssel és tapssal fogadta a felszólalást.

A kormány megfeszített munkája a társadalmi rend és a termelés zavartalanságának biztosítására

Ezután Bárdossy miniszterelnök szólalt fel és rámutatott arra, hogy a képviselőház utolsó ülése óta eltelt idő alatt a kormány megszakítás nélkül végezte munkáját, amely arra irányult, hogy az állami és társadalmi rend fenntartásáról, a termelés zavartalanságának biztosításáról gondoskodjék. Sokan azt gondolhatják, hogy ez nem nagy igényű munka. Talán ugyanis van annál inkább áthatja a kormányt az a meggyőződés és az a becsületes szándék, hogy napjainkban, amikor Európa népei nagy problémák előtt állanak, legelső feladatunk az, hogy a nemzet szervezett erőit csorbítatlanul őrizzük meg. Ennek érdekében folyik minden munka. Célunk az, hogy az állami és társadalmi élet, valamint a termelés rendjének biztosításáról gondoskodjunk és olyan hamar és olyan jól, amennyire csak tudjuk, megoldjuk mindazon problémákat, melyek ezzel kapcsolatban felmerülnek. A kormányzati és állami élet holnap

meginduló új szakaszában a költségvetés tető alá hozása az első előttünk álló feladat. A költségvetés letárgyalása után a kormány két igen fontos törvényjavaslattal kívánja foglalkoztatni a törvényhozást: a mezőgazdaság fejlesztéséről és az ipar fejlesztéséről szóló javaslattal. Ezt a két javaslatot

Megemlékezés a magyar honvédek hősi küzdelméről

A miniszterelnök azután szintén megemlékezett az arcvonalon harcoló magyar csapatokról:

— Büszkék vagyunk arra — mondotta — hogy ebben a küzdelemben résztvehetünk és büszkék vagyunk minden magyar honvédre, minden magyar tisztre, aki ott kinn emberül megállja a helyét és újabb elismerést szerez a magyar katonai erényeknek.

Azután a vezéri főhadiszálláson tett látogatásról emlékezett meg.

— Alkalmam volt örömmel látni — mondotta — milyen mély tisztelet és elismerés övezte a magyar államfőt. Ez a tisztelet elsősorban az ő magas személyének szól, de rajta keresztül a nemzetnek és a nemzet kitűnő katonáinak, akik a német és olasz hadse-

reggel válllvetve folytatják a több országok mellett valóban heroikus küzdelmüket minden idők legnagyobb harcában.

— A példátlan arányú, döntő jelentőségű kiev-i csatát azóta újabb jelentékeny sikerek követték, amelyek hatása olyan lenyűgöző és rendkívüli, hogy ma már az ellenséges propaganda sem tudja kivonni magát hatása alól.

Hozzáfűzte még a miniszterelnök, hogy a vezéri főhadiszálláson mindenkinél a magyar katonák különleges megbecsülésével találkozott és magyar szíve örül, hogy a magyar honvéd a finn harcos mellett külön rendkívüli megbecsülésben, elismerésben és tiszteltetésben részesül.

A magyar-bolgár barátság a tengelyhez fűződő kapcsolatok méltatása

Azután rendkívül meleg szavakkal emlékezett meg a baráti bolgár állam miniszterelnökének legutóbbi budapesti látogatásáról, amely a legtelpesebb barátság és összhang szellemében folyt le. Rámutatott arra, hogy a faji rokonságon és évszázados barátságon kívül a világháborúban kölcsönös megbecsülésben végigküzdött fegyverbarátság, a békeszerződés igazságtalanságai, majd az együttes felemelkedés napjai fűznek bennünket a bolgár néphez. A két nép barátsága mélyen beágyazva mindkét nép lelkébe, soha sem szünetelt és nem választotta el a két népet és az összhang ezután is teljes lesz közöttünk. A megbeszélések során alkalmunk volt meggyőződnünk arról, hogy a bennünket közösen érdeklő kérdésekben azonos a fel fogásunk, anélkül azonban, hogy az bárki ellen irányulna, vagy bárkit

fenyegetne. Azok a kapcsolatok, amelyek bennünket a háromhatalmi egyezményben szövetkezett nagyhatalmakhoz fűznek, őszinte meggyőződéses részeséivé teszik, mindkét nemzetet annak a nagy munkának, melynek célja Európa ujjaépítése, a jog, az igazság, a méltányosság és egy szilárdabb béke alapján.

Magyarország és Bulgária kapcsolatát a tengelyhatalmakhoz nem az ő hatalmuk sugárzása fejlesztette ki és barátságuk nem az ő sugárzásuk fényében nőtt nagyra. Ennek a messze múltba visszanyúló előzményei vannak.

Ezek az előzmények és ennek a barátságának őszinte meggyőződéses volta ismeretes és tudott Berlinben és Rómában egyaránt.

A továbbiakban a következőket mondotta a miniszterelnök:

Embértársainkra is gondoljunk, ne csak önmagunkra

— Lehetetlen, hogy az ország minden fiában ne éljen az együttérzésnek és közreműködésnek szelleme és szándéka, hogy lemondjon, áldozni és adni tudjon, ott és akkor, amikor kell. Ez vonatkozik a termelő és fogyasztó közösségeire egyaránt, mert sajnos, sokakban megvan az áruhalmozási hiszté-

ria, aminek véget kell vetni. Bele kell vinni a magyar köztudatba, hogy nézünk embértársainkra is, ne csak önmagunkra.

A miniszterelnök lelkes tapssal és éljenzéssel fogadott beszéde után Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter bejelentette, hogy a Ház

csütörtöki ülésén bemutatja a jövő évi költségvetést és beterjeszti a hadikölcsönök valorizációjáról szóló törvényjavaslatot is. A pártértekezletet vacsora üvette. A vacsora során Losonczy István államtitkár, akit Gyórfy-Bengyel Sándor miniszterrel együtt köszöntöttek, beszédet mondott, melyben hangoztatta, hogy tulságosan optimistáknak nem szabad lennünk, azonban meggyőződése, hogy ha az ország közönsége bizalommal támogatja a közellátás vezetőit, áthidaljuk a nehézségeket és lehetővé válik, hogy mindenki egyformán hozzájuthasson a szükséges közellátási cikkekhez.

Eckhardt Tibor ügye az összeférhetlenségi bizottság előtt

A MTI jelenti: A képviselőház állandó összeférhetlenségi bizottsága Eckhardt Tibor összeférhetlenségi ügyében megválasztotta az ügy előadó-ját. Első tárgyalási határnapként november 6-án délelőtt tíz órát tűzték ki.

Ülést tartott a 36-os országos honvédelmi bizottság

A MTI jelenti: A 36-os országos honvédelmi bizottság szerdán délelőtt ülést tartott. A bizottság a betegsége miatt lemondott vitéz Szurmay Sándor helyébe a bizottság felsőházi elnökévé vitéz Jánky Kocsárdot választotta meg. Az üresedésben lévő felsőházi jegyző tisztelet pedig vitéz Görgey Lászlóval töltötték be. Azután a bizottság letárgyalta a napirendre tűzött rendeleteket és valamennyit elfogadta.

Magyar-német egyezmények a vámjogi kérdések szabályozására

A MTI jelenti: A magyar-német határszéli forgalom, valamint egyes vámjogi és vasuti kérdések rendezése céljából az 1941. július havában megtartott magyar-német gazdasági tárgyalások során a két állam meghatalmazottjai a magyar királyság és a német birodalom között három egyezményt kötöttek és pedig: 1. A vámügyekben nyújtandó kölcsönös támogatás és jogsegély, 2. a vasuti forgalomban való vámeljárás, valamint a közös vasuti pályaudvarokon történő vámkezelés, 3. a kisebb határszéli forgalomban nyújtandó kedvezmény tárgyában. A három egyezményre vonatkozóan az október 23-iki Budapesti Közlöny közli a kormány rendeleteit.

NAGYVÁRAD KÉT ÚJ POSTAHIVATALT KÉR. Nagyvárad. Saját tud. Kuzmich Gábor dr. postaiigazgató szerdán délelőtt tisztelgő látogatáson jelent meg a polgármesternél és megköszönte az ünnepségen való részvételét. A polgármester megköszönte a vezérigazgatónak az utcai nyilvános távbeszélők felállítását, amelyekkel a nyugati városok hangulatát kapták a nagyvárad utcák. Dr. Soós István polgármester a beszélgetés során megemlítette, hogy Nagyváradon kevés a 6 postahivatal, még legalább két fiókra lenne szükség. Kuzmich Gábor dr. vezérigazgató ígéretet tett a kért postahivatalok felállítására.

Ma és minden péntek este Halászlé a „MÁTYÁS” söröző és étteremben Szilágyi Dezső-utca 5. Éjjel 3-ig nyitva.

„Ha valaki ott nincs megelégedve, küldjétek csak ide...”

Hogyan élnek Romániában maradt véreink?

Egy szeptember 15-éről keltezett levél van kezeink között, amely természetesen nem postán, hanem alkalmi közvetítéssel érkezett Délerdélyből, a határon át, a nagyváradi címzetthez. Szomorú levél: a román megszállás alatt maradt magyarok elképzelhetetlen szenvedései a lemondás és kétségbeesés hangján írt panaszkönyvekben áradnak ki belőle. Érthető okokból csak szemelvényeket tudunk közölni a levélből az alábbiakban:

„Minden nap nehezebb a helyzetünk”

„Mindennap nehezebb a helyzetünk. Anyanyelvünk a családon kívüli életben fölöslegessé vált; sokan ráfizettek már a használatára. Kisfiunk az intézletből nem írhat magyarul nekünk. Az ágyat kihúzták alólunk, kell a sebesülteknek. Örvendünk azért, hogy a mi ágy-nemünkön is fekszik egy sebesült katonára.

— A pénz, ami kevés még van a kezünkben, egyre jobban értéktelenedik, mert a drágaság napról napra nő. A dísznőhús kilója 200 lei, élőszűny 120 lei. Egy pár bakancs 4000 lei; egy pár gyermek félcipő 3000 lei. (Ezek az árak azóta jelentékenyen emelkedtek. Szerk.)

— Most itt kölcsönt illik jegyezni. Hallható a rádióban is, naponta huszszor is bementják. Erőszakkal, az ismert módszerekkel kényszerítenek minket a jegyzésre. Aki bevomult katonának, annak a felesége kell, hogy kölcsönt írjon alá.

— Ritkán kapunk töletek, Magyarországról levelet. De ha valaki ott nincs megelégedve, küldjétek csak ide.

— Nagyon rossz anyagi helyzetben vagyunk. Megtakarított pénzünk már csaknem egészen elfogyott. Dolgozni nem tudunk, mert nincs nyersanyag. Szólitani se lehet. A vasúton korlátozás van, a lovakat elvették, autó nincs. S a magas adót mégis fizetünk kell. Ruhát se veszünk, szórakozni se járunk s mégis elfogy a pénzünk a drágaság és a különböző szolgáltatások miatt így van ezzel általában véve minden magyar. Egy-két gazdálkodó a kivétel, a többi anyagiilag omlik össze.

— Emellett általános a nyugtalanság a magyarok között. Mindenki menekülni készül. Ezt halljuk a munkástól, a paraszttól felfelé mindenkitől. Kétségbeesett asszonyok járnak segélyt kérni a valamenyire mégis jobbmodu magyar családokhoz, mert a férjük átszökött a határon egy éve, vagy hónapok óta már s azóta semmi hírt sem kaptak felőle. Azzal biztatjuk őket, hogy várjanak türelemmel. Igen ám, de nincs ruha, nincs cipő; kilátástalan, kétségbeesztő a helyzetük. Szőlő, gyümölcs nincs, a kukorica nem érik. Rettentő télnek nézünk elébe.

— A család férfitagjai vagy katonák, vagy munkára hívták be őket. Vasutakat építenek, árkot ásnak.

— Egyesületeinket, iparos és kereskedő társulatainkat feloszlatták.

vagyomukat elkobozták, de adókat azért meg akarják fizettetni a volt vezetőség tagjaival. Csak hogy minél gyorsabban tönkre legyenek minket.

— A városok képe teljesen megváltozott. Zsidó üzlet már nincs sehol;

— Minden örömről a gyermekekben van. Szépen fejlődnek, okosodnak. Csak azt nem tudjuk: mire nőnek fel.

— Nagyon örvendenék, ha megkapnátok leveleimet. Azzal, hogy közben küldöm e levelet, nem a postát akarom kijátszani, hanem azt a rendeletet, amely eltűnt a levelezésben a magyar nyelv használatát...

Eddig a levél. Ismétljük: Szeptember közepe óta még rosszabbodtak az állapotok a román megszállás alatt maradt területeken. A drágaság nőttön-nő.

Három gyakorlóteret létesít a város a leventék számára

Minden támogatást megad a város a leventeképzés céljaira

Leventék. Milyen szép magyar szó ez, mennyi elképzelés, mennyi valóság elfér benne. Lóra ült a csinos fiatal vidéki földbirtokos és átlövagolt a szomszéd birtokra: ahol a fiatal birtokoslány mosolyogva fogadta s míg megrebent a szíve, azt gondolta magában, olyan, mint egy levente. Harcba indult a fiatal magyar huszár s a lányok az ablakok mögül szorongó szívvel néztek utánuk és azt gondolták: úgy mennek a háborúba, mint a leventék — és úgy jönnek majd vissza, mint a hősök. De arra egyikük sem gondolt, hogy ez a név: Levente, két Arpád-házi herceg neve volt, akik közül az első diadalmos harcaival tünt fel. Ebből az ősrégi magyar névből származott a magyar levente fogalma, amely még nem egészen hős, de rátermett arra, hogy azzá legyen.

A megszállási évek elején érkeztek hírek Nagyváradra az új magyar levente-mozgalomról, amely a magyar ifjúság körében a cserkészmozgalom népszerűségével terjedt. Sokáig csak sejtettük, mit jelent ez az intézmény. S most Nagyváradon is megalakult a város levente-bizottsága. Itt vannak közöttünk a magyar leventék, szeretettel és áldozatossággal támogatni kell ezt az intézményt, mert magyar jövőnknek ifjúságunk erős, egészséges fejlődésének egyik erős vára ez a levente-mozgalom.

NAGYVÁRAD LEVENTE BIZOTTSÁGA MEGTARTOTTA ELSŐ ÜLÉSÉT

Nagyvárad város levente bizottsága szerdán délután tartotta első ülését a városháza kistermében dr. Soós István polgármester elnöklésével. Az ülésen a polgármester meghívására megjelent a parancsnokság is.

A polgármester üdvözlő szavaiban hangzott, hogy a város vezetősége teljes mértékben érzi és tudja a mozgalom jelentőségét, ismeri a célkitűzését; az ifjúság nevelését. Természetes hogy a város erkölcsi és anyagi támogatással ott áll a mozgalom mellett. A parancsnok kijelentette hogy az ülésen azért jelent meg, hogy megismerjék egymást és egymás munkáját hathatósan támogassák.

A LEVENTE-MOZGALOM CÉLJA

A levente mozgalom célja nem az, — mondotta a parancsnok — hogy katonákat faragjon, hanem hogy a sporton, játékon keresztül lelkiileg és

testileg ép és egészséges fiatalembereket neveljen, akiket aztán katonaká nevelni nem lesz nehéz feladat. A leventeintézmény mélyen hezafias alapokon nyugszik, óriási a nemzeti jelentősége, különösen ezen a vidéken.

Kérte a bizottságot, hogy ennek tudatában álljon az intézmény mellé hogy együttes erővel megvalósíthassák a kitűzött célt.

Ezután a lóter ügyét tárgyalta a bizottság. Dr. Dalló Gyula tanácsnok ismertetése alapján a levente-mozgalom költségvetése a városi támogatásra, az iparvállalatok támogatására és az államsegélyre támaszkodik. Az intézménynek legelőször is lóterre van szüksége. Erre a célra a Rhédei-kerti volt lóteret és az Egres-kertet vették számításba. A két pálya megépítése 62.000 pengőbe kerülne, közmunkák igénybevételével ez az összeg körülbelül 6600 pengővel csökken. A város erre az évre 50.000 pengőt állított be, ebből az összegből először a két pályát építik meg.

Ajtay Gyula arra kérte a város vezetőségét, hogy a Rhédei-kerti 16 lóállásos pályát 32 lóállásossá építsék ki. A polgármester szerint ennek elvileg nincs akadálya, csupán az anyagiakon múlik.

HÁROM LEVENTE-GYAKORLÓTERET LÉTESÍT A VÁROS

A parancsnok szerint Nagyváradnak 8—10 ezer leventéje van, s ezért három gyakorlóteret létesítését és levente otthon építését tartja szükségesnek. Erre vonatkozólag részletes javaslatot tett, amelyet a bizottság magáévá tett. A levente-intézmény jövő évi költségvetése 157 ezer pengő kiadással és bevétellel számol, erről dr. Dalló Gyula tanácsos tett jelentést. Végül Vidor József városi népművelési tükár javasolta, hogy az irni-olvasni nem tudó leventék számára tanfolyamot nyissanak.

Nagyvárad

thj, város új utcaelnevezéseivel megjelent térkép ára: fekete nyomással 1.60 P színes nyomással 2.—

Szolgálatos gyógyszerárak:

Atlasz Lajos Szent Antal gyógyszerár, Flóthy Miklós-út 10. sz.

Hajdú Hugó Csillag gyógyszerár Hlatky Endre-utca 23. sz.

Zsigmondovics Barla Aranykereszt gyógyszerár, gróf Teleki Pál-utca 2. szám.

Sebestyén Arthur Diana gyógyszerár, Gilányi-út 18. sz.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

ISMET KAPNAK BAKKÁVET A NEMETORSZÁGI LAKOSOK. Berlinből jelentik: A német lapok közlése szerint hosszabb szünet után ismét 120 gramm bakkávét fognak ki szolgáltatni fejkenként a német lakosságnak.

Olaszországban 9-től délután 3-ig tart a hivatalos munkaidő. Rómából jelentik: (MTI) A Duce elrendelte, hogy november 5-től március 31-ig az olasz királyság egész területén, a közhivatalokban 9 órától 15 óráig tartson a hivatalos munkaidő. A munkaidőt azért rövidítik meg, hogy takarékoskodjanak a tüzelőanyaggal és a villanyvilágítással.

Feloszlatta a belügyminiszter a marosvásárhelyi Avodát, a klubját bezárták. Marosvásárhelyről jelentik: (MTI) A belügyminiszter a marosvásárhelyi Avoda jótékonyági és kulturális egyesületet feloszlatta. Az egyesület a város Fő-terén klubot tartott fenn, amelyet kivétel nélkül zsidók látogattak. Az egyesület vagyont lefoglalták és a klubot bezárták.

FELHÍVÁS. Felhívjuk az Ipartestület kebelébe tartozó iparosokat, hogy addig is, amíg a felettes hatóságok véglegesen el nem dönten a tagsági díj kérdéséről, szíveskedjenek előlegben fizetni a folyó évi tagsági díjban eddig fizetett összeget, nehogy az Ipartestület munkájában fennakadás következzen be. Ipartestület elnöksége.

EGYESÜLNEK AZ AMERIKAI REFORMÁTUS EGYHÁZAK. A Magyar Tudósító jelenti: Az Egyesült Államok területén a református egyházaknak tudvalevően három egyházi szervezete van. Már hosszabb ideje felmerült az amerikai református magyarság körében az a gondolat, hogy a külön egyházakat egyesítsék. Ezidén a kezdeményezők részéről komoly lépéseket tettek az egyesülés érdekében és sikerült az elmúlt hónapban az amerikai református egyházak egysége érdekében és együttműködésük ügyében közös elhatározásra jutni. A tanácskozásokon megjelentek az Evangéliumi Református Egyházak magyar egyházkerületeinek, a Független Magyar Református Egyháznak, valamint a Presbiterianus Egyház magyar konferenciájának kiküldöttei, akik egységi bizottság keretében az egység előkészítésére a kezdő lépéseket megtették és szabályozták az együttműködést a jelenlegi állapot fennállásának idejére is. A bizottság a megállapodások mielőbbi érvénybelépése érdekében a képviselt egyházi csoportok hivatalos hatóságait már megkereste.

Hirdessen a Magyar Lapokban

További területeket szálltak meg a szövetséges csapatok a Donec iparvidékén

Bezárták kapuikat a moszkvai nagyipari vállalatok és munkásaikat a főváros védelmére vezényelték ki. — Aláaknázták a Kremlt és a fontosabb épületeket

Keletre helyeződik át a román állam súlypontja

Vezéri főhadiszállás. (NTI.) A védőfőparancsnokság jelenti: Német és szövetséges csapatok tegnap további területeket szálltak meg a Donec iparvidékén. A Brjanszktól délre fekvő területek tisztogatási munkája során a német csapatok újabb ötezer foglyot ejtettek, egy nehéz harcocsit és ötven löveget zsákmányoltak. — Mint külön jelentésben már hírül adtuk, német csapatok elfoglalták Dagó szigetét és ezzel valamennyi sziget német kézre került. Tíz napi harcral sikerült makacs ellenállás után a szigeteket teljesen megtisztítani az ellenségtől. Az ellenséges csapatoknak azt a kísérletét, hogy a tengeren át meneküljenek, megghusítottuk. A finn haditengerészet egységei erőlyesen

támogatták a német csapatok hadműveleteit. A légiőro mind nappal, mind éjszaka bombázta Moszkvát. A légiőro egységei a keleten folyó hadműveletek mellett az Anglia ellen folyó harcokból is kivették részüket.

Az elmúlt éjszaka New Castle kikötőt bombázták és jelentős károkat okoztak. A csatorna mentén 11 angol gépet lőttünk le, saját veszteségünk 1 gép volt. Északafrikában német zuhanóbombázók telitalálatokat értek el a tobruki angol tüzérségi állásokban és betonerődökben. A mára virradó éjszaka brit gépek támadták Északnyugat-németország több helyét, köztük Bremeht is. A bombák nagyrészt lakóházakra estek. A támadó gépek közül ötöt lelőttünk. (MTI)

középső szakaszán is további sikereket értek el. Heves ellenállás leküzdésével áthaloltak egy folyón. Az északi szakaszon újabb 1600 foglyot ejtettünk, sok löveget, páncélost, páncéltörőt és géppuskát zsákmányoltunk. Egy német repülőgép felderítés közben, a Far Oer szigetek közelében bombákkal elsüllyesztett egy 1500 tonnás brit hajót és súlyosan megrongált egy 5000 tonnásat. (MTI)

Berlinből jelentik: Mint a NTI. értesül, német harci repülőgépek 21-én

eredményesen támadták a szovjet fővárost. Moszkva hadifortosságu célpontjait rengeteg romboló és gyújtó találat érte. 22-ére virradó éjszaka is sok német harci gép támadta Moszkvát és a kijelölt célpontokban jól irányított bombák súlyos rombolásokat okoztak. A német repülőgépek erős tüzeket figyeltek meg. (MTI)

Rómából jelentik (Stefani): A moszkvai rádió bejelentette, hogy a nagyipari vállalatok bezárták kapuikat és munkásaikat kirendelték az arcvonalra, hogy résztvegyenek a főváros védelmében. A hetilapok és folyóiratok nem jelennek meg, a napilapok erősen csökkentett példányszámban. (MTI)

Rómából jelentik (MTI): A Giornale d'Italia idézi a Stockholms Tidningen jelentését, amely szerint a szovjet műszaki csapatai azon dolgoznak, hogy a Kremlt és a fontosabb moszkvai középületek aláaknázását elvégezzék. Abban az esetben, ha a németek bevonulnak a városba, a kapott parancs értelmében ezeket az épületeket felrobbantják. (MTI)

Hatalmas robbanások és tüzek Doverben a német repülő bombái nyomán

Rómából jelentik (Stefani) Az olasz főhadiszállás 507-ik közleménye:

Északafrikában különösen Tobruk környékén tüzérségi tevékenység folyt. Brit gépek ismét sok bombát dobáltak Benghazira, de a bombák nagyrésze a tengerbe esett. Néhány bomba ezett a város külső negyedeire. Brit repülőgépek megtámadták Nápolyt és Catania vidékét. Nápolyt egymásután következő öt hullámban támadták és többször romboló, valamint gyújtó bombát dobáltak le. Sok tüzet és jelentékeny kárt okoztak. A tüzeket hamar megkezeltek. A lakosság példás nyugalommal fogadta a támadást. A támadás következtében 14 személy meghalt, 28 megsebesült. Catániánál lelőttünk egy ellenséges bombázógépet. Olasz gépek mára virradó éjszaka Malta erődítményeit támadták Keletafrikában Culuabert közelében olasz csapatok megsebesítettek egy nagyobb brit csapatot és az ellenségnek nagy veszteséget okozva, szétugrasztották. Az egyik olasz vadászosztály eredményesen támadta az ellenségnek Gondartól délre mintegy 30 kilométerre fekvő nagy sántortáborát.

Berlinből jelentik (NTI) A német légiőro kötelékei jó látási viszonyok mellett bombázták New Castlet, a brit hajóépítés és ellátás szempontjából egyaránt fontos kikötővárost. A dokk-

berendezésekben sok hecsapódást és ezek nyomán sok nagy és kisebb tüzet figyeltek meg. Támadást intéztek a német légikötőlékek Dover kikötőváros ellen is és ott is sok hatalmas robbanást és tüzet figyeltek meg a támadatok nyomán a kikötőben és a város más területein. (MTI)

NAGYMÉRTEKBEŒ KELETRE HELEZEK AT A ROMÁN ALLAM SULYPONTJÁT

Bukarestből jelentik (Orient Rádió) Transnistriában az élet teljesen viszatért a rendes kerékvágásba. Az odesszai víz- és villanyműveket ismét üzembe helyezték. A kereskedelem is megindult és nagymennyiségben szállítottak árucikkeket Transnistriába. — Mindenütt megnyitották a templomok és iskolák — mondta nyilatkozatában Transnistria kormányzója. (MTI)

Berlinből jelentik (MTI) Románia biztosította jövőjét a keleti térségben — írja a többi között a Münchener Neueste Nachrichten vezető helyen. Ennek a térségnek a kiaknázása azonban Romániára is nagy feladatokat ró. A román állam súlypontját nagy mértékben keletre fogják áthelyezni. A feketetengeri körzet szempontjából új korszak kezdődött, amelyben Romániára igen fontos szerep vár.

Toyo japán miniszterelnök új kormánytanácsosokat nevez ki

Tokióból jelentik (NTI) Mint a Donec Iroda jelenti, a moszkvai értekezlet befejezése óta egyetlen északamerikai olajtartály-hajó sem futott be Vladivosztokba. (MTI)

Berlinből jelentik: A Német Távirati

Iroda tokiói értesülése szerint Toyo miniszterelnök valamennyi kormánytanácsos lemondását elfogadta. Amint híre jár, továbbra is fenntartja a kormánytanácsosi rendszert és rövidesen kinevezi a lemondottak utódait. (MTI)

Anglia és Mexikó között újra helyreállt a diplomáciai kapcsolat

Berlinből jelentik (B. T.) Mexikói hivatalos jelentés szerint Nagybritánia és Mexikó között újra létrejött a diplomáciai kapcsolat. A két ország

közötti diplomáciai viszony 1938-ban szakadt meg, amikor a mexikói kormány kisajátította a külföldi olajtársaságok vagyonát.

Honvédeink újabb sikerei

Berlinből jelentik Mint a Német Távirati Iroda értesül, a magyar csapatok a keleti arcvonal déli szakaszán az október 21-én lezajlott harcokban újabb sikereket értek el. Heves harcokban visszavetették az ellenséget és elfoglaltak több helységet. A magyar csapatok október 21-én több, mint 700 szovjet katonát ejtettek foglyul. (MTI)

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda katonai részről a következőkről értesült: A német légi haderők légvédelmi kötelékei a keleti hadjárat megindulásától szeptember 30-ig 4.138 szovjet repülőgépet lőttek le. A

légvédelmi tüzérség a földi harcokban is egyre nagyobb jelentőséget nyer. Szovjet csapatok a légvédelmi tüzérség bevetésével szeptember 30-ig elvesztettek 735 ágyut és gránátvetőt, 1.869 gépkocsit, 30 lőszerraktárt, 20 vonatot, amelyek utánpótlással voltak útban a harctér felé és egy páncélonvatot. A légvédelem útjei ezenkívül 321 szovjet páncélost tetek harcképtelenné, 1.118 páncélost elpusztítottak vagy zsákmányoltak. A szovjet hajók elleni harcban a légvédelmi útegek három szovjet kereskedelmi hajót és egy ágyunaszádót pusztítottak el. (MTI)

Spanyol katonák sikeres tevékenysége az arcvonal északi részén

Berlinből jelentik (NTI.) A keleti arcvonal északi részén folyó harcokban az utóbbi napokban a spanyol hadosztály csapatai is eredményesen résztvettek. Spanyol katonák kikényszerítették az átkelést egy ponton. Az erős szovjet elhárítás mellett is megalkották a hidfőt, bár a boseviszták heves ellenállást tanúsítottak a hidfőt ki is bővítették. (MTI)

Berlinből jelentik: Német illetékes részről közlik: Berlini katonai körökben erősen hangsúlyozzák azokat a veszteségeket, amelyeket a Szovjetunió hadi gazdálkodási szempontból eddig elszenvedett. Mértékadó körök a Szov-

jetunió pillanatnyi hadi gazdálkodás helyzetét a következőképpen ítélik meg:

Mégha teljes békebeli fegyverkezési képességükkel rendelkeznek is, évekbe telne, míg haderejük eddigi veszteségeit pótolni tudnák. Német körök előre reménynek minősítik azt az elgondolást, mely szerint az angol-amerikai segítség nemcsak a veszteségeket pótolná, hanem a Szovjet fegyverkezési ütemét is meggyorsíthatná. Berlini katonai körök nézete szerint a Szovjetunió ellen folytatott háboru hadi gazdálkodási szempontból is eldőlt már a Birodalom javára. (MTI)

Az olasz csapatok is keményen kiveszik részüket a harcokból

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda értesülése szerint a keleti hadszíntér déli szakaszán folyó harcokban az elmúlt napokban az olasz kötelékek is keményen kivették részüket. Október 21-én az egyik hadosztály kötelékei kemény harcok után elfoglaltak egy fontos vasúti állomást. Egy másik olasz hadosztály kötelékei

makacs ellenállás leküzdése után átkeltek egy folyón és tovább üldözték az ellenséget. Ezekben a harcokban az olasz csapatok sok foglyot ejtettek. (MTI)

Berlinből jelentik (NTI.): A keleti hadszíntér déli szakaszán Stalino iparvidékének elfoglalása folytatódott. A német csapatok a hadszíntér

Belvárosi mozgóban

Becsülethől elégtelenFrank Capra.
óriási világsikert aratott filmje.Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1
MA Szenciós kettős műsor MA**I. Repülő kalózok**
izgalmas kalandor film. Főszerepben Kent Taylor.
II. Harcra születtem
vadnyugati cowboy történet Tom Taylорral. HíradóA példátlan érdeklődésre való tekintettel
második netre prolongálva
Karády Katalin filmje**Ne kérdezd ki voltam**

az APOLLOBAN

SZÍNHÁZ

Színházi iroda közleményei:

— Csütörtökön este Becskerekki me-
nyecske megy olcsó helyárral.— Pénteken este a Cigányszerelem-
nek, Lehar legszebb muzsikájú nagy-
operettjét mutatja be a színház, Dely
Ferenc rendezésében, új díszletekkel
és elsőrendű szereposztásban. Radnó-
thy Éva, Jirik Julesi, Koltay Aranka,
Tanay, Solymossy, Kozma és Bakos
játsszák a főszerepeket. A Cigányszere-
lem pénteken premierbérletben, szom-
baton és vasárnap este van műsoron.
A vasárnap esti Cigányszerelem a
Tűzharcosok díszelőadásaként kerül
színpadra. A Cigányszerelem harmadik
felvonásbeli mulató jelenetét „Messze
a nagy erdő...” Körössy Bandi az Új
Szigiró Otthon kitűnő primása kíséri
zenekarával.— Szombaton délután olcsó helyár-
ral a Hajnalodik kerül színre, ez a
hazafias tárgyú, nagyszerű színmű.
— Vasárnap délután olcsó helyárral
a Fialtság bolondság operett van mű-
soron, a bemutatónagyszerű szerep-
osztásában.— Hétfőn este a Népművelődési Bi-
zottság rendezésében: Ilyenek a fér-
fiak című mulatságos zenés vígjáték
van műsoron.**HETI MŰSOR:**Csütörtök este: Becskerekki me-
nyecske.Péntek este: Cigányszerelem. (A Le-
har ciklus második reprize.)
Szombat délután fél 4 órakor: Haj-
nalodik.Szombat este 8 órakor: Cigányszere-
lem.Vasárnap délután fél 4 órakor: Fia-
ltság, bolondság.Vasárnap este 8 órakor: Cigányszere-
lem.

A NÉPMŰVELŐSÉGI BIZOTTSÁG
színházi előadásai során 1. évi októ-
ber 27-én, hétfőn este 8 órai kezdettel
„Ilyenek a férfiak” című zenés víg-
játék kerül sorra. Egységes helyárral:
földszinti ülőhely és páholyülés 1
pengő, erkélyülés 50 fillér, állóhely
30 fillér. Jegyek elővételben a Népmű-
velődési Bizottság tükéri hivatalá-
ban (Hiller Adolf-u. 15.) egységes
kedvezményes áron, hétfőn este a
színházi pénztárnál csak rendezésben
válthatók.

Frenczel Sándor

tükör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Olcsó ablaküvegezésKéperetkezés
Nagyvarad, Szt. János utca 48.
Telefon: 19-13Telefon: 18-48 a Casinó mozgó Kat. Körben
Mickey Rooney, a filmközönség kedvencének kimagasló művész filmje**AZ IFJU EDISON**A film drámai momentumai: iskolaéges, éjfél operáció, robbanás a vonaton,
hid összeomlás, gyermek mentés a vonat elől stb.

A CASINO csütörtöki diszműsora.

**„Ecsukló hangon kiáltom önök felé:
ne engedjenek több bajt
okozni Franciaországnak!”****Pétain tábornagy megrázó felhívása a francia nép-
hez. 50 tuzst végeztek ki a nantési német város-
parancsnok meggyilkolása miatt**Párizsból jelentik: Német illetékes
helyről közlik:

A franciaországi katonai parancs-
nok, hogy megtorolja a nantési német
városparancsnokság vezetőjének meg-
gyilkolását és hogy elrettenően ha-
sonló gaztettektől, egyelőre 50 tuzs
agyonlövését rendelte el. Amennyi-
ben október 23-án éjfélig nem sikerül
a tetteseket közrekeríteni, tekintettel a
büntett súlyosságára, még 50 tuzst lö-
nek agyon. A francia hatóságok min-
den erejükkel támogatják a tettesek
felkutatását.

Vichyből jelentik: (OFI) Pétain ál-
lamfő a lakossághoz intézett felhívá-
sában közölte, hogy a megszálló had-
sereg tisztjét ismeretlen egyének meg-
ölték és ezért a bűnért szerdán 50
francia életével fizetett és csütörtök-
ön még 50 embert végeznek ki, ha
addig a bűnösöket nem találják meg
Franciák, a ti kötelességetek világos:
Meg kell szüntetni az öldöklést! A
fegyverszünet következtében letettük
a fegyvert, nincs jogunk arra, hogy a
fegyvereket újra kezünkbe vegyük és
a németeket hátra támadjuk. Az az
idegen, aki erre a merényletre kiadta
a parancsot, jól tudta, hogy ezzel a
bűncselekménnyel Franciaország ele-
ven húsába vágott. Özvegyeink, ár-
váink és foglyaink nevében kérem
önöket, kerítsék kézre az összeeskü-
vőt. A haza nevében kérem önöket
segítsék megtalálni a bűnösöket. El-
csukló hangon kiáltom önök felé. Ne
engedjenek több bajt okozni Francia-
országnak (MTI)

**„... HADIFOGLYAINK ÉRDEKÉBEN,
AKIKET SZERETNÉNK MINÉL
ELŐBB VISZONTLÁTNI.”**Vichyből jelentik: (MTI) Darian
tengernagy a megszállott francia ter-
ületek lakosságához a következő rá-
dióüzenetet intézte:— Franciák! A megszálló német
hadsereg tisztje ellen gyáva merény-
letet követtek el. A tábornagy és a
kormány megvetik a merénylőket
akik méltatlanok a francia névhez.
Aláírtuk a fegyverszüneti szerződést
és legegyszerűbb kötelességünk tisztelni
saját aláírásunkat. Meggyőződésem,
hogy ezeket a gyalázatos tetteket,olyan külföldi hatalmak ügynökei kö-
vették el, kiknek egyedüli céljuk,
hogy a megszállók és a franciák kö-
zötti viszonyt megzavarják. Nekünk**GAZDASÁGI ÉLET****A motorkó fogyasztásának szabályozása**

Megjelent a miniszteri rendelet végrehajtási utasítása

(Ötödik közlemény.)

(4) A (3) bekezdésben megjelöltek
kivételes elbírálására vonatkozó igény-
jogosultságok:

1. az önkormányzati hatóságok,
hivatalok, intézetek, intézmények és
üzemeknél az illetékes törvényhatóság
első tisztviselője, illetőleg a kárpátal-
jai területeken az illetékes közigaz-
gatási kirendeltség vezetője;
2. az ármentesítő és vízszabályozó
társulatoknál a földművelésügyi mi-
niszter;
3. az országgyűlés mindkét házá-
nak tagjainál a háznagyi hivatalok;
4. a közszolgálat alkalmazottaknál
valamint a m. kir. Kereskedelmi Hi-
vatal és a Magyar Nemzeti Bank al-
kalmazottainál közvetlen szolgálati
főnökök, illetőleg közvetlen felettes
hatóságok;
5. a bevett és elismert vallásfe-
kezetek lelkeszeiknél közvetlen egy-
házi felettes hatóságok;
6. orvosoknál az illetékes tisztí fő-
orvos, állatorvosoknál az illetékes
m. kir. állatorvos;
7. a közlekedési vállalatoknál a ke-
reskedelem és közlekedésügyi mi-
niszter;
8. hadiüzemeknél az iparügyi mi-
niszter. (XVII. b. szakosztály).
9. Azoknál a személyeknél, továb-
bá ipari, mezőgazdasági, bányai és
kereskedelmi vállalatoknál, melyek
gépjárműveinek a közúti forgalomban
való fokozottabb üzembentartá-
sát katonai szempontok kívánják, a
honvédelmi miniszter.
10. a közhasználatú tehergépjá-
művel, vagy motorkerékpárral fuva-
rozó vállalatoknál a kereskedelem és
közlekedésügyi miniszter;

11. a vámentesen behozott teher-
gépjárművek tulajdonosainál a te-
hergépjárművel eladó gépjárműke-
reskedő cég, végül12. a gépjárművezetőképző magán-
tanfolyamoknál a területileg illetékes
elsőfokú gépjárműkerületi rendőr-
hatóság igazolja.(5) Az igazolásnál a (4) bekezdés-
ben megjelölt hatóságok a leg-
szigorúbb elvek alapján és alapos
gondossággal kötelesek eljárni. Az
igazolásból ki kell tűnnie annak,
hogy a gépjármű üzembentartása
milyen célokat szolgál s az igazolást
kérők működési körzete akkora-e,
hogy hivataluk ellátásához, illetőleg
hivataluk teljesítéséhez gépjármű
használatra szükséges. Az orvosoknál
ezenfelül az igazolásban fel kell
tűntetnie a szaktevékenységet is (pl.
belgyógyász, sebész, körorvos, stb.).
(Folytatjuk.)**Saját szükségletére
bárki száríthat
kukoricát**A Magyar Tudósító jelenti: A ku-
koriga forgalmának és felhasználá-
sának új rendjét megállapító 6990-
1941. M. E. számú rendelet többek
közt intézkedik a kukoriga mester-
séges szárításáról, a szárító berende-
zések igénybevételéről és ezzel ka-
pcsolatban kimondja, hogy mestersé-
gesen szárított kukoricát csak a
„Hombár”-nak szabad eladni, saját
szükségletére azonban bárki száríthat
kukoricát

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
félévre 15, egy hóra 2.50 pengő
Postalakárképzéstartási csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Köszöntünk benneteket

Hős magyar honvédek, nagyváradi tüzerek, amikor hősi küzdelmek és nagyszerű győzelmek babáival homlokolokon hazatértek. Amikor elmentek, talán még nem is tudtátok, hogy ellenállhatatlan lendülettel végig száguldjátok az ukrán síkságot, hogy halálos őrséget álltok majd száz kilométeres arcvonalakon, hogy gyilkos rohanásban kifáradt lovakot a Dnyeper vízében itajátok meg, hogy közületek többen abban a földben fognak elpihenni örök dómra, amelyet az elmúlt világháborúban már megszentelt a magyar vér és a sok magyar sírhant.

Nem mindnyájan tértek vissza az öldöklő harcokból. Többen oltmaradtok a nagy orosz pusztaság harcmezerein. Sok friss sírhant domborul a galíciai mezőkön, a Dnyeper mentén, messze idegenben. Sokan adták életüket azért, hogy a gyilkos nagy veszedelem eltűnjön határainkról, hogy a nemzet nyugodtan építhesse jövőjét, hogy itthon nyugodt álma és biztonsága legyen a magyarok millióinak.

Féltő, aggódó szeretettel bocsátunk el és mindennapi imádságainkba foglaltunk benneteket. Sokszor elmondjuk, bár mindnyájan visszatérnétek hozzánk, bár mindnyájan megérnétek a visszatérés nagy örömet. Tudjuk azonban azt is, hogy áldozat nélkül nincs eredmény, nincs jövő. Az elesett hősköi áldozata most már ott van a háza cillárán. Isten kegyesen elfogadta és megjutalmazta érte a nemzetet szűbb, boldogabb jövőddel. Igérjük, hogy sohasem feledkezünk meg erről az áldozatról.

Akik visszatértek, azokat szívünk egész melegével és szeretettel fogadjuk. A zászlóerdő, a virágok és a lelkes éljenzés csak halvány külső jele lehet ennek a szeretetnek. Érezzétek meg és legyetek büszkéek rá, mert maradéktalanul megérdemlétek. Ti vagytok ezután ennek a városnak üszkesége. Ti, a hátruból visszatért hős nagyváradi tüzerek.

VASÁRNAP HOZZÁK NAGYVÁRADRA S ADJÁK ÁT A TÜZHARCOSOK ZÁSZLÁJÁT. Felemelő ünnepség keretében veszi át vasárnap, október 26-án délelőtt tíz órakor a Magyar Tűzharcosok Szövetségének nagyváradi főcsoportja azt a díszes csapatzászlót, amit a Tűzharcosok Országos Vezetősége ajándékoz a nagyváradiaknak. A vasárnapi csapatzászló ünnepélyes átadásának fényét emelni fogja, hogy azon megjelenik vitéz gróf Takáts-Tolva József, a tűzharcosok országos elnöke is. A vasárnapi zászlóünnepélyre a nagyváradi főcsoport a tűzharcos eszme minden igaz barátját meghívja és szívesen látja. Az ünnepség Nagyvárad minden polgárának ünnepe. Önmagát éppen úgy megbecsüli minden polgárlásunk, aki résztvesz a tűzharcos csapatzászló ünnepségein, mint a régi katonákat, akik egykor vérükkel rótták le kötelességüket, hazájukért.

Széchenyi emlékének hódolt a csütörtöki megyegyűlés

Egyhangulag elfogadták a megyei tisztviselők téti segélye iránti előterjesztést

Nagyvárad. Saját tud. Biharvármegye törvényhatósági bizottsága csütörtökön délelőtt fél 12 órai kezdettel, nagy érdeklődés mellett tartotta meg rendkívüli közgyűlését.

A Hiszekegy elmondása után dr. Cziffra Kálmán főispán kegyeletes szavakban hódolt gróf Széchenyi István emlékezetének.

— A Kormányzó Ur Öfömlő-sága egy hónappal ezelőtt — mondta a főispán — a budapesti Vigadóban meggyűjtotta a gróf Széchenyi Istvánra való emlékezés fállyáját.

— Széchenyi működése óta soha nem lehetett idősebb az ő örök érvényű tanításainak emlékezetébe idézése, napjainkban, amikor világrongoló események között nemzetünk fennmaradása és jövő boldogsága attól függ, hogy felismerjük-e annak a hivatásnak tudatát, amelyre nemzetünk a Gondviselés által kiszemeltetett, vállalkoz-e az ezen hivatásból folyó kötelességek áldozatos teljesítését, hajlandók vagyunk-e végleg levetkőzni azokat a hibákat, amelyekért ő nemzetét teljes nyíltsággal annyit korholta és tudjuk-e megbecsülni és követni az eredményeket, amelyeket ő a maga példájával és tanításával elébe tárt...

— Abban a biztos reményben és meggyőződésben, hogy e nagy időkből a nemzet minden fia vármegyénk minden lakosa előtt csak az az egy cél lebeg, hogy méltóvá legyen arra, hogy a Legnagyobb Magyar álma, egy boldog magyar jövő valóra váljon, nyitom meg Biharvármegyének a mai napra egybe-

hívott rendkívüli közgyűlését.

A tárgysorozat első pontjaként Komárom vármegye átirata szerepelt. Komárom megye olyértelmű mozgalmat indított, hogy az egész országban egységesítsék és központosítsák az árvízvédelmi szerveket, mert a helyi védekezéssel különösen az egész nemzet összefogását kívánó megelőző munkálatokat nem lehet elvégezni. Azt javasolja Komárom vármegye, hogy a szükséges alapot: árvízvédelmi pótdoból teremtsék meg. A közgyűlés egyhangulag hozzájárult az átirathoz. Fejérvármegye olyértelmű átiratot küldött, hogy a községi és körorvosokat osszák a VII. fizetési osztályba. A közgyűlés ehhez az átirathoz is hozzájárult.

A honvédségi kártérítések ügyében II. fokon eljáró bizottságba tiúkos szavazással Gencsy Zsolt és Flatt János törvényhatósági bizottságokai küldte ki a közgyűlés. A megyei útörök egyneruhájának ügyében, majd az élesdi járáshíroság elhelyezésével kapcsolatos kérdésben hoztak határozatot.

A megyei tisztviselők és egyéb alkalmazottak téli beszerzési segélyére vonatkozóan a közgyűlés egyhangulag elfogadta a közgyűlésnek, lapunkban már ismertetett előterjesztését. A belügyminiszter kedvező hozzájárulása esetén a megyei tisztviselők egy hónapi alapfizetésüket kapják téli segélyként. Azok a tisztviselők, akiknek havi alapfizetése nem haladja meg a 120 pengőt: 120 pengőt fognak kapni.

Az öszeres és zsibáros iparengedélyek ügyének és a kérelmeknek a tárgyalása után a rendkívüli közgyűlés végetért.

Felkérjük Nagyvárad város ház- és üzlettulajdonosait, hogy a Magyar Tűzharcos Szövetség nagyváradi F5-csoportjának csapatzászlóavatási ünnepélye alkalmából folyó hó 25-én este 7 órától 26-án este 8 óráig házaikat felbogarozni és üzleteiket kivilágítani szíveskedjenek.

Bajtársi Parancs! A Magyar Tűzharcos Szövetség nagyváradi F5-csoportjának összes tagjai kötelesek az ünnepségeken megjelenni. Indokolt távollmaradás előre bejelentendő.

POSTAGALAMB EGYESÜLET TAGERTEKEZLETE A helybeli „Szent László” Postagalamb Sport Egyesület f. hó 24-én, pénteken este 7 órai kezdettel a Baross Szövetség Rákóczi-utcai 12. sz. alatti helyiségében tagértekezletet tart. Az összejövetelen megjelennék az országos postagalamb szövetség budapesti kiküldöttei. A tagokon kívül az érdeklődőket is szívesen látja a vezetőség.

A cipész és csizmadia iparosok, akik bakancs javítási munkálatokra vállalkoznak, haladéktalanul jelentkezzenek a szakosztálynál. Az intéző bizottság.

HALÁLOZÁS. Bernácsik Mária ny. városi óvónő szerdán reggel 57 éves korában meghalt. Temetése holnap, pénteken délután 4 órakor lesz a Várady Zsigmond-utca 31. sz. alól és a Rulikovszky-temetőben lévő családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

DR. STOLPA JÓZSEF ÁLLAMTITKÁR NAGYVÁRADON. Nagyvárad. Saját tud. Tegnap délelőtt Nagyváradra érkezett Stolpa József kultuszminiszteri államtitkár dr. Petrovay Tibor közalapítványi ügyigazgató és dr. Kállay Ubul közalapítványi felügyelő kísérelében. Az államtitkár megtekintette és felülvizsgálta a szentjoháni apátság birtokát. Ma délután látogatást tett dr. Cziffra Kálmán főispánnál, majd megtekintette a premontrai gimnáziumot. Dr. Stolpa József államtitkár a ma esti vonatig utazik vissza a fővárosba.

TISZTIORVOSI TANFOLYAM. A budapesti Magyar Királyi Országos Közegészségügyi Intézetben tisztiorvosi tanfolyam nyílik, amelyet tisztiorvosi vizsga követ. Nagyvárad polgármestere hirdetményt adott ki, amelyben felhívja azokat az orvosokat, akik részt akarnak venni ezen a tanfolyamon, illetve vizsgán, hogy kellően felbéllyegzett kérvényeiket november 10-én déli 12 óráig juttassák el dr. Johan Béla államtitkárhoz a Tisztiorvosi Vizsgabizottság elnökéhez címezve, közvetlenül a M. Kir. Országos Közegészségügyi Intézet igazgatójához (Budapest, IX. Gyáli-utca 4. sz.) A vizsgadíj 150 pengő. A tanfolyam kilenc hónapos.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a MAGYAR LAPOK-at.

GYERMEKSZÁLLÍTÓ GÉPKOCSIK ROHANTAK EGYMÁSNAK FRANCIAORSZÁGBAN. Vichyből jelentik: (MTI) Aix en Provence közelében összeütközött egy 50 gyermeket szállító társasgépkocsi egy másik gépkocsival. 30 gyermek súlyosan megsebesült.

BERNACSIK MARISKA ÖVÓNŐ HALÁLA. Nagyvárad. Saját tud. Bernácsik Mariska, a csillagvárosi óvoda nyugalmazott óvónője, hosszas betegség után elhunyt. A szívjóságáról, jótékonyágáról ismert óvónő a csillagvárosi szegények jóléki anyaga volt, mindenben igyekezett segítségükre lenni s akkor volt boldog, ha a szegényeken valami módon segíthetett. Halálát pályalársain, barátain kívül a városrész szegényei is gyászolják. Temetése pénteken lesz.

Kasszafuró betörők jártak Kiss Géza szállítótársaság irodájában. Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön reggel 9 óra tájban jelentették a rendőrség bunügyi osztályán, hogy Kiss Géza szállítótársaság irodájában Kasszafuró betörők jártak és az ott lévő pénzeszekrényt megfúrták s több ezer pengő készpénzt elvittek. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a betörők a szomszédos étkezde falát bontották ki és úgy hatoltak be. A nyomozás nagy eréllyel folyik.

Ma délben érkeztek haza tüzeink az orosz frontról

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán este, a *Fiatalság boldonság* című operett előadására szépszámú közönség gyűlt össze a Szigligeti Színház nézőterén. Előadás előtt *Kozma* Andor színész lépett a függöny elé és meghatott, lelkes szavakkal jelentette be, hogy ma, csütörtökön érkeznek haza tüzeink az orosz harcterről. Kérte a közönséget, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt hazatérő hőseink fogadtatásán, lobogózáuk fel a házakat és részesítsék hőseinket őket megillető fogadtatásban. A bejelentést lelkes tapsal, éljenzéssel vette tudomásul a közönség.

Csütörtökön reggelre zászlódíszbe is öltözött a város és a piacon már régóta nem kelt el annyi virág, mint ma. Fehér és piros öszirózát a déli órákban már nem is igen lehetett kapni, csak a virágkereskedésekben.

A tüzerek nagyrésze azonban nem a délutáni órákban érkezett meg, — mint ahogy előre jelezték. — hanem gyorscsapatokhoz illően már délben egy óra után, úgy hogy tervezett ünnepies fogadtatásuk is szűkebb térre szorítkozott. Az utcán járókélok percek alatt sorfalat álltak s végig a Fő utcán, lelkes éljenzés között vonultak be a városba tüzeink, akiket a Japort előtt dr. Hlatky Endre főispánné ibolyacsokrokkal fogadott. A színházban a színészek abbahagyták a próbát s kisérték a színház elé, hogy lelkes éljenzt kiálthassanak hős tüzeink felé. A pompás magyar fiukon meg sem látszik, hogy háborúban jártak. Egyik-másik trénszékér oldalán tisztán olvasható, hogy melyik bihar megyei községből való? Szallárd, Margitta, Bors nevei suhannak el e szekereken levő kis névtáblákon. A tüzerek vidáman integetve fogadták a váradiak üdvözlését, boldogan, hogy hazaérhettek.

A délutáni órákban egyébként még több tüzeroszlop érkezik haza Váradra s az ő fogadtatásuk is ünnepi lesz.

Matskássy Pál, Lipovics Éva és Füssy Margit kiállítás

A képzőművészet, amelyet Matskássy Pál és két fiatal tanítványa, Sipovics Éva és Füssy Margit szombaton nyitottak meg az Apolló-palota harmadik emeletén, a Baross Szövetség egyik termében, egyre növekvő érdeklődést vált ki a nagyváradi közönség körében. Feltűnést keltenek a művészi értékek mellett az egzotikus tájak, amelyeket a három festő munkái megjelenítenek. A helyszínen készültek ezek a tájképek, Olaszországban, Svájcban és Északafrikában, ahol művész és tanítványai hosszabb tanulmányúton jártak és ahol, mint munkáik igazolják, el tudtak mélyülni a tájak számunkra szokatlan hangulataiban és mindenütt meg tudták rögzíteni a legjellegzetesebb szépségeket. Matskássy Pál az afrikai sivatagok tikkasztó levegőjét, az arab városrészek napsütötte falainak látomászerű érdekességét éppoly könnyedén, színesen vetíti elének bátor ecsetkezeléssel festett vásznaival, mint az olasz táj verőfényes báját, a déli ég mélységét és a tenger végtelenségét. De a művészek nincsenek exotikumra erejének megmutatására. A hazai tájak is megihletik. Az erdő komor magányának érzékeltetésétől, a Balaton színpompás partjainak, ködbevesző hullámzásainak ábrázolásáig a hangulatok gazdag skáláját játssza meg. A „Marabutok és minarettek”, az „Apollónia trópusi napsütésben”, az „Alkony a svájci hegyekben”, az „Alkonyat az Adrián”, továbbá az „Őszi verőfény és az „Erdő mélye” című képek különösen figyelemreméltók.

Sipovics Éva a levegős távolságokat érzékelteti sok eredetiséggel. A Domboldal napsütésben című képe térhatársaival, a fény és árny játékának könnyed megrogzításával Szinyey Mersőre emlékeztet. Más képeiben a magyar pusztá, a Balaton és a trópusi égő hangulatait idézi az átéltség különös erejével.

Füssy Margit tehetsége főként kis rácszain érvényesül, amelyeken finom pasztellszínekkel nyitja meg művészi meglátások távlatait. De „Színes vitorlások a nápolvi öbölben” című nagyobb képén is megkapjuk az alkony lángoló színeit s a sejtelmesség, amely a tenger hullámain tükröződik ecsetje nyomán.

A három festő kiállításának megtekintése mindenesetre élményt jelent

Internáltak két zsidó bőrkereskedőt

Nagyvárad. Saját tud. Hirt adtunk arról, hogy a rendőrség Herceg Sándor és Deutsch Farkas nagyváradi bőrkereskedőknél nagymennyiségű talp- és cipőkészletet talált, melyet a közfogyasztásból elvontak. Csütörtökön délután a rendőrség az eljárást befejezte s a kereskedőket közfogyasztásra veszélyes magatartásuk miatt, internálásra ítélte.

A tőkmag összegyűjtése holdankint 100--150 pengő külön bevételt jelent a gazdáknak

A Magyar Tudósító jelenti: A Futura gyűjtőhelyei s elsősorban a Hanyva fiókjai az olajgyártásra alkalmas tőkmag mázsájáért az átadásra ki-

nált mennyiség szerint 42--45 pengőért fizetnek. A tőkmag-gyűjtési akcióval kapcsolatban a Tiszajobbbparti Mezőgazdasági Kamara nagyobbarányu propagandát kezdett, hogy a kukoricatöréssel egyidejűleg betakarított takarmánytők felhasználása alkalmával minél több tőkmagot gyűjtsenek össze. A Kamara rámutat arra, hogy a takarmányozásra szolgáló tők húsán kívül az előállítható 3--4 mázsa tőkmag kataszteri holdanként további 100--150 pengő külön bevételt biztosít a gazdáknak.

SPORT

Törekvés—Postás

NB. II. bajnoki az Erzsébetligeti pályán

(Nagyvárad.) A Törekvés vasárnap a Postás együttesével játszik bajnoki mérkőzést az erzsébetligeti pályán. Vasárnap Kolozsvárt ugyan kikapott a csapat, bár javuló formában játszott. Most a hazai pálya előnyével veszi fel a küzdelmet a budapesti postások jóképességű egyesülete ellen. Ma két-kapus edzést tart a piros-fekete együttes a Rhédey-kerti pályán.

Itt a „B” válogatott!

Budapestről jelentik: Tóth István szövetség kapitány a következő játékosokból állította össze a vasárnap Budapesten játszó utánpótlás csapa-

tot: Tóth (Szeged), Olajkár II. Kispéter, Nagymaros, Szücs (Szolnok), Deményi, Kovács II, Kiss (Ferencváros), Sárvári, Bođola, Tóth III.

Vasárnapi labdarugó program. Vasárnap délután az Erzsébetligeti sporttelepen délután 3 órakor a Nagyvárad MÁV—Oroszázi T. K. I. osztályu bajnoki mérkőzés kerül lejátszásra. Előmérkőzést 1 órai kezdettel a kerületi ifjúsági bajnokságért a MÁV ifjúsági csapata játszik a Kolping—Egyetértés ifjúsági csapatával. — A kettős mérkőzést filléres jegyekkel lehet megtekinteni.

Nagyvárad utcáinak végleges elnevezése

Az utca neve:

Az utca neve:	(10) Volt román név:
500. E-7. Szent János	utca Strada Vlahuta
501. H-9. Szent Jeromos	„ Sf. Gheorghe
502. E-5. Szent József	„ Prof. Lalescu és Sf. Iosif
503. E-8. Szent László	tér Piata Unirii
504. C-7. Szentlélek	utca Őszi temetőbe vezető névtelen utca
505. F-10. Szent Margit	tér Piata Printul Nicolae
506. E-7. Szentpéter	utca Strada Ciprian Porumbescu
507. D-6. Szent Vince	„ Andrei Horvath
508. F-5. Szép Ilona	„ Prof. Gh. Valsan
509. F-9. Szeptember 6.	„ Aurel Vlaicu
510. E-5. Szerencse	„ Trifoiului
511. E-10. Szigetvár	utca utcák között
Névtelen utca Meteanu és Gavanescu	„ Andrei Muresan
512. E-7. Szigligeti	„ Regele Carol II.
513. E-7. Szilágyi Dezső	ut Calea Prunilor
514. F-4. Szilván	utca Strada Szilvia
515. H-8. Szilvia	utca Szöllősi-rét 2. számú utca
516. G-10. Szinyeyi Merse Pál	utca Strada Galvani
517. D-5. Szilágyi József	„ Prof. Ioan Ursu
518. F-9. Szmazenka Ernő	„ Gh. Sincai
519. H-9. Szmekta György	„ Martin Luther
520. E-4. Szokolyi Tamás	„ Ep. I. Metianu
521. E-9. Szondi	„ Stefan Octavian Iosif
522. F-9. Szőlős	„ Sf. Gabriel
523. D-5. Szőlőtelep	„ Solon
524. D-6. Sztáray Mihály	utca és Strada Episc. Radu
525. G-7. Sztaroveszky	„ C. Lambrozo
„ Sztaroveszky. Piata Jasilor	„ Napoleon
526. I-6. Sztupa sikátor	utca Calea Copacilor
527. D-5. Szunyogh Péter	utca Őszi-telep 9. számú utca
528. E-3. Szűret	utca Strada Cicerone
529. B-8. Taksony fejedelem	utca Őszi telep 68. számú utca
530. G-9. Tamássy tábornok	utca Őszi telep 19. számú utca
531. G-7. Tárkányi Emlék	utca Calea Primaveraii
532. B-9. Tass vezér	„ Dinu Gulescu
533. H-4. Tavasz	utca Strada Alexandru Laz
534. N-8. Tárnok	„ Alexandru
535. G-5. Tátra	utca utcák között
536. E-8. Gr. Teleki Pál	utca Strada Efreim Benjamin (Bisericii)
„ 537. M-11. Temesvár	„ P. Cerna
Névtelen utca, az Április 20 és Nucului	„ Phidias
538. H-10. Templom	„ Gutenberg
539. G-9. Terézia	„ Stroiescu
540. E-5. Terstyánszky	utca számú utca
541. K-9. Téglagyár	„
542. Téglavető	„
543. G-10. Tessedik Sándor	„
„ Taranilor és Szöllősi-rét 10.	számu utca

Három napra betiltották a „8 Órai Ujságot”. Budapest, a M. T. I. jelenti: A m. kir. belügyminiszter rendeletével a „8 órai ujság” című politikai napilap további megjelenését és terjesztését a lapnak az ország külpolitikai érdekeit veszélyeztető közleménye miatt 3 napi időtartamra betiltották.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Átláskeresőknek 25 százalék engedmény

Lakás

Keresek mielőbbre 2 szobás lakást, esetleg konyha, vagy fürdőszoba nélkül is, fiatal házaspárnak. Cim a kiadóban. 603

Adás-vétel

Férfiruhákat, használtakat legjobban vehet és eladhat Molnár használttruba üzletében. Bémer-tér 1. (udvarban). 568

Aranyat, briliánsot, ezüstöt magas aron veszek. órák, ókszeri javítók Gyenge István ékszerész. Rakóczi ut 19.

Kertes kis ház olcsón eladó. Érdeklődni lehet dr. Dobay ügyvédnél, Szaniszló-u. 4. 601

Töltőtoll kiváló márkák, nagy választékban, olcsón Simon István könyv-papírüzletében Bémer-tér 3. Tel. 26-45.

Aranyat, ezüstöt napi áron veszek. Tiszay óras és ékszerész. Nagyvárad, Rakóczi-ut 6.

Briliánsért, régi ékszerért magas arat fizetek. Tarján ékszerész, Rakóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben)

Mindennemű arany ékszer és züst tárgyak vásárlása és eladása. Mészáros-u 4. szám, udvarban. — Schwartz ékszerész.

UJSAG makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Különléle

RÉZ- VAGY VASONTÓK FIGYELMEBE! Ólomtörmelék kiöntésére vállalkozók jelentkezzenek a Szent László-nyomda RT-nál, Szilágyi Dezső utca 5.

Allást keres

Jó férfi munkás borbély segéj allást keres. Cime: a kiadóba kér. 613

Allást nyee

Lakatos és egy tanuló alkalmazók. Szacsavay, Rimanozy-u. 5. 612

Elveszett

Elveszett női arany karkötő óra Széchenyitől Akadémia-utca 72. sz. Piata Beesületes megtaláló magas jutalomban részesül. 611

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Felelős kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körirógépén. Nagyvárad. Szilágyi Dezső utca 5. szám.